

Første at miste sin Indflydelse paa Folket, og for det Andet at gaae til Grunde. Jeg troer just ikke, at der i de Aar, som ligge nærmest efter dette, vil finde saa overordentlig store Udtrædelser af Folkekirken Sted, hvis man ikke giver Frihed; jeg troer derimod, at Opmærksomheden vil rettes paa noget Andet. Man vil — troer jeg — forsøge paa, hvis man maa opgive Haabet om Friheden, da at sætte Love igjennem, der forpligte Staten til at understøtte ethvert anerkjendt Kirkesamfund; men jeg er overbevist om, at dette vil blive overordentlig farligt for den danske Folkekirke, der ikke længere syldestgjør Folkets Fornødenheder. Da jeg nu baade ifølge mit Forhold til Kirken og ifølge min Betragtning af den evangelisk-lutheriske Kirkes Værd, saaledes som vi i Grundtrækkene have den, sætter stor Pris paa at bevare den, er det mig umuligt at stemme mod noget som helst Forslag, der ifølge sit Indhold vil føre ind i den Frihedsretning, som jeg anseer det nødvendigt at komme ind paa. Jeg erkjender paa den anden Side, at der endnu vil blive andre Forbyrninger at syldestgjøre; men jeg kan efter den hele Udviklingsgang, som de kirkelige Sager have taget herillands, lade mig nøie med de smaa og succesfulde Fremskridt. Paa den anden Side kan jeg oprigtigt tale ikke tillægge den ærede Ordførers Argumenter imod at vedtage Paragraphen nu nogen synderlig Vægt. Jeg kan ikke ret forståe, hvorledes den ærede Ordfører, som saamange Gange har taget Deel i Behandlingen af kirkelige Forslag, der have overordentlig stor Vigtighed med det, der foreligger i de efter S. 1 i Lovforslaget følgende Paragrapher — jeg kan ikke forståe, hvorledes han, saaledes som Forholdene nu ere, kan være af den Mening, at man ikke bør vedtage det Forslag, selv om man billiger Indholdet; medmindre man kan være nogenlunde sikker paa, at det strax bliver til Lov. Det Forslag, som den ærede Ordfører har stillet til de følgende Paragrapher, er jo, saa at sige, næsten ganske det samme Forslag, som mangfoldige Gange har været for, og som man ikke har kunnet faae de tidligere Kultusministre til at gaae ind paa. Man har dog nu seet, at det kan gjentages saa ofte, at man til Slut-

ningen er saa heldig i det Dieblit, det sidst gjentages, at have en Minister, som staaer anderledes til Sagen end de tidligere, og som erklærer, at han vil kunne gaae ind paa Forslaget. Jeg er fuldt forvisset om, at, for at disse Sager — saaledes som nu alle Forholdene ere — skulle gjøre det tilbørlige Fremskridt i den offentlige Mening baade i og udenfor Forsamlingen, er det nødvendigt, at flere af dem komme flere Gange igjen, inden man kan vente at faae dem vedtagne af Regeringen. Jeg maa derfor, efter hvad jeg nu har tilladt mig at sige, stemme mod den ærede Ordførers og de to andre ærede Medlemmers Forslag og for Forslaget, saaledes som det blev vedtaget ved anden Behandling.

Thalviger: Efter hvad jeg har udtalt ved 2den Behandling, vil det ærede Thing vide, at jeg fuldkommen deler den Anskuelse, som den ærede sidste Tale udtalte med Hensyn til Uønskeligheden af den størst mulige kirkelige Frihed. Den høitærede Kultusminister maa undskyld mig, at jeg uanseet hans Udtalelse ved 2den Behandling her igjen taler om Frihed. Jeg kan ikke komme til den Overbevisning, at denne Lov alene indeholder organisatoriske Bestemmelser; den taler virkelig om Frihed, en Frihed, der sættes høi Pris paa. Uanseet dette mit inderlige Ønske om kirkelig Frihed, kan jeg dog ikke stemme for S. 1, men maa slutte mig til de ærede Medlemmer af Udvalget, som have stillet Forslag om, at denne Paragraph skal udgaae. Foruden hvad jeg sidst udtalte, at Hovedsagen for mig navnlig er, at jeg ikke troer, at der er nogen Nødvendighed for denne Paragraph, vil jeg tillade mig at anføre nogle flere Grunde; hvorfor jeg ikke kan stemme for den. Jeg troer ganske sikkert, at den Bevægelse, som denne Sag har foranlediget, vil bevirke, at et lignende Tilfælde idetmindste ikke saasnart indtræffer; jeg troer, at den har bevirket, at man i Fremtiden fra den ene Side vil vise mere Forsigtighed og Hensyntagen og fra den anden Side mere Overbærelse. Foruden Alt, hvad der igrigt synes at tyde paa, at S. 1 er skreven for det ene foreliggende Tilfælde, forekommer det mig navnlig, at den Bestemmelse i Paragraphen, at